

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VIŠI PRIVREDNI SUD U BANJOJ LUCI
Broj: 57 0 Ps 129984 22 Pž
Dana, 30.01.2023. godine

Viši privredni sud u Banjoj Luci u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda i to: Snježane Romčević-Tadić, kao predsjednika vijeća, Drage Turkeša i Nataše Bošković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca „B.F.“ d.o.o. G., koga zastupa Advokatska firma „S.“ o.d. B. L., protiv tuženog „U. B.“ a.d. B. L., koga zastupaju punomoćnici J. Č. i dr M. Č., advokati iz B. L., radi duga, vrijednost spora 180.349.700,00 KM, odlučujući o žalbama stranaka protiv presude Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 129984 21 Ps od 30.12.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 30.01.2023. godine donio je

P R E S U D U

Žalba tužioca se odbija kao neosnovana i presuda Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 129984 19 Ps od 30.12.2021. godine potvrđuje u pobijanom odbijajućem dijelu (stav 2. izreke).

Žalbe tužene se uvažavaju, te se ista prvostepena presuda preinačava u pobijanom usvajajućem dijelu (stav 1. izreke), tako što se odbija tužbeni zahtjev tužioca da se tužena obaveze da tužiocu na ime naknade štete isplati sljedeće iznose:

1. iznos od 3.800.000,00 KM (tri miliona osam stotina hiljada KM) na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje dvije mini hidroelektrane na području G., a koje su izgrađene u svrhu realizacije projekta, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate;
2. iznos od 1.500.000,00 KM (jedan milion i pet stotina hiljada KM) na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje objekata sa odgovarajućom hardverskom opremom u svrhu realizacije projekata, sa zakonskom zateznom kamatom od 01.09.2018. godine do konačne isplate;
3. iznos od 12.480.042,61 KM (dvanaest miliona četiri stotine osamdeset hiljada četrdeset dvije KM i 61/100) na ime naknade štete, a koji predstavlja 80% vrijednosti zaključenih ugovora u ICO projektu tužioca, podrazumijevajući ugovore koje su zaključili B. F. d.o.o. G. i E. S. E. s., a koji iznos je umanjen za uplaćeni iznos od 171.189,85 KM (stotinu sedamdeset jedna hiljada stotinu osamdeset devet KM i 85/ 100) na račun tužioca, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate;
4. Iznos od 238.546.109,66 KM (dvije stotine trideset osam miliona pet stotina četrdeset šest hiljada stotinu devet KM i 66/100) na ime naknade štete zbog izmakle koristi koju bi tužilac ostvario da je uspješno okončan na način kako je to opisano Biznis planom to jest da je 20% sredstava uložio u hardversku imovinu za izradu digitalnog prostora, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate,

Preinačava se odluke o troškovima postupka sadržana u prvostepenoj presudi, tako što se tužilac obvezuje da tuženoj naknadi troškove postupka u iznosu od 69.621.30 KM, dok se zahtjev tužene preko dosuđenog iznosa odbija kao neosnovan.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava žalbe i odgovora na žalbe u iznosima od po 3.948,75 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom, u stavu 1. izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime naknade štete isplati sljedeće iznose:

1. iznos od 3.800.000,00 KM (tri miliona osam stotina hiljada KM) na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje dvije mini hidroelektrane na području G., a koje su izgrađene u svrhu realizacije projekta, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate;
2. iznos od 1.500.000,00 KM (jedan milion i pet stotina hiljada KM) na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje objekata sa odgovarajućom hardverskom opremom u svrhu realizacije projekata, sa zakonskom zateznom kamatom od 01.09.2018. godine do konačne isplate;
3. iznos od 12.480.042,61 KM (dvanaest miliona četiri stotine osamdest hiljada četrdeset dvije KM i 61/100) na ime naknade štete, a koji predstavlja 80% vrijednosti zaključenih ugovora u ICO projektu tužioca, podrazumijevajući ugovore koje su zaključili B. F. d.o.o. G. i E. S. E. s., a koji iznos je umanjen za uplaćeni iznos od 171.189,85 KM (stotinu sedamdeset jedna hiljada stotinu osamdeset devet KM i 85/ 100) na račun tužioca, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate;
4. Iznos od 238.546.109,66 KM (dvije stotine trideset osam miliona pet stotina četrdeset šest hiljada stotinu devet KM i 66/100) na ime naknade štete zbog izmakle koristi koju bi tužilac ostvario da je uspješno okončan na način kako je to opisano Biznis planom to jest da je 20% sredstava uložio u hardversku imovinu za izradu digitalnog prostora, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. 26.07.2019. godine do konačne isplate,

kao i da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 41.368,74 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude do konačne isplate.

Istom prvostepenom presudom, u stavu 2. izreke, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev koji se odnosi na isplatu iznosa od 27.972.901,02 KM, iznosa od 137.586.176,86 KM, i preko iznosa od 12.480.042,61 KM, sa zakonskim zateznim kamatama, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa.

Blagovremeno izjavljenom žalbom prvostepenu presudu pobija tužilac u odbijajućem dijelu (stav 2. izreke) iz svih žalbenih razloga predviđenih članom 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), s prijedlogom da se žalba uvaži i prvostepena presuda preinači, odnosno da se tužiocu dosude i iznosi iz tačke 4. i tačke 5. uređenog tužbenog zahtjeva, uz naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 3.948,75 KM i sudske takse.

Tuženi u odgovoru na žalbu tužioca predlaže da se žalba odbije.

Tuženi u blagovremenoj izjavljenoj žalbi po punomoćnicima J. Č. i dr M. Č., advokatima iz B. L., sa ispravkom od 02.03.2022. godine, pobija prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu (stav 1. izreke), iz svih žalbenih razloga predviđenih članom 208. stav 1. ZPP, s prijedlogom da se žalba uvaži i prvostepena presuda preinači u pobijanom dosuđujućem dijelu, tako da se tužbeni zahtjev u cijelosti odbije ili da se prvostepena presuda u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati na ponovni postupak i dodijeli u rad drugom sudiji, uz naknadu troškova sastava žalbe i sudske takse u iznosu od 24.387,50 KM.

Tuženi je takođe izjavio žalbu - dopunu po ponomoćniku V. M., advokatu iz B. L., protiv usvajajućeg dijela prvostepene presude (tačke 1, 2, 3. i 4. stava 1. izreke), iz svih žalbenih razloga predviđenih članom 208. stav 1. ZPP, s prijedlogom da drugostepeni sud preinači prvostepenu presudu i odbije tužbeni zahtjev u usvojenom dijelu ili da ukine prvostepenu presudu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužilac u odgovorima na žalbu i dopunu žalbe predlaže da se žalba tuženog odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi, uz naknadu troškova sastava odgovora na žalbu i dopunu žalbe u iznosima od po 3.948,75 KM.

Predmet spora u ovoj parnici, prema podnesku tužioca od 26.11.20221. godine, je naknada štete koju je tužilac pretrpio usljed raskida ugovora i to:

1. u iznosu od 3.800.000,00 KM, na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje dvije mini hidroelektrane, koje su izgrađene u svrhu realizacije predmetnog objekta;
2. u iznosu od 1.500.000,00 KM, na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje objekata sa odgovarajućom hardverskom opremom takođe u svrhu realizacije predmetnog objekta;
3. u iznosu od 15.600.053,26 KM, na ime naknade štete, a koji predstavlja vrijednost zaključenih ugovora u I. projektu koje je zaključio tužilac i E. umanjeno za iznos od 171.189,85 KM;
4. u iznosu od 27.972.901,02 KM, na ime naknade štete zbog izmakle koristi koju bi tužilac ostvario, da je 20% sredstava koja bi prikupio na osnovu zaključenih ugovora u ICO projektu uložio u hardversku imovinu za izradu digitalnog prostora;
5. u iznosu od 137.586.176,86 KM, koji predstavlja razliku iznosa od 153.357.419,97 KM (protivvrijednost iznosa od 88 miliona USD) kao vrijednost ukupnog ICO projekta i iznosa od 15.771.243,11 KM kao vrijednost zaključenih ugovora;
6. u iznosu od 238.546.109,66 KM na ime naknade štete u vidu izmakle dobiti koju bi tužilac ostvario da je uspješno okončao projekat na način kako je to propisano Biznis planom, tj. 20% uložio u hardversku imovinu za izradu digitalnog prostora umanjeno za iznos izmakle koristi, sa zakonskim zateznim kamatama na navedene iznose, uz naknadu troškova postupka,

Činjenično stanje u ovoj parnici može se rezimirati na sledeći način: Biznis plan „B. F.“ d.o.o. G. od jula 2017. godine sadrži osnovne podatke o preduzeću (vlasnička struktura, djelatnosti, zakonski okvir i izvori finansiranja), misiju, viziju i poslovne ciljeve, te način finansiranja, cijene tokene, izračunavanje rezultata, rizik ulaganja i uzroke rizika, otvaranje računa kod banke, uspješnost prodaje, izjavu o investiranju, sigurnost i garanciju i izjave odgovornih lica. Društvo P. G. d.o.o. uputilo je osnivačima tužioca pismo namjere od 06.07.2017. godine, koje se odnosi na poslovno tehničku saradnju radi izgradnje poslovnog objekta u vrijednosti od 1.500.000,00 KM, koji će bit opremljen odgovarajućom hardverskom opremom snage od minimalno 40 t.b, te omogućiti stavljanje u ponudu tokena u digitalnoj formi

kao i stručnost osoblja, rad i održavanje opreme. Osnivači društva S. E. d.o.o donijeli su odluku od 13.06.2017. godine o namjeri investiranja u izgradnju mini hidroelektrana, koja će ući u osnivački kapital tužioca po cijeni od 3.800.000,00 KM, a posebnim ugovorom o poslovno tehničkoj saradnji biće detaljno regulisana izgradnja i ustupanje objekta na korištenje. Regulatorna ... donijela je rješenja od 02.03.2018. godina, koja su produžena rješenjima od 06.12.2018 godine, a kojima je privrednom društvu „S. E.“ d.o.o. odobreno preliminarno pravo na podsticaj za proizvodnju električne energije u malim hidroelektranama „G.“ i „S.“. Ugovorom o osnivanju tužioca „B. F.“ d.o.o. G. (što u prevodu znači „F. k. v.“) od 19.06.2018. godine zaključili su osnivači društvo S. E. d.o.o Gr., te fizička lica D. Š., S. G., M. A., M. C. i A. G., a direktor društva je D. Š.. Tužilac je upisan u sudski registar rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci o registraciji broj 057-0-Reg-18-001364 od 26.07.2018. godine sa nabrojanim djelatnostima, a prema obavještenju Agencija1 ... broj GR-S-127/18 o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti, osnovna djelatnost tužioca je: obrada podataka, hosting i pripadajuće djelatnosti – 63.11. Tužilac i tužena zaključili su dana 30.07.2018. godine Ugovor o otvaranju računa u konvertibilnim markama broj ... i Ugovor o otvaranju računa u stranoj valuti broj ..., kojim je regulisano otvaranje računa, njihovo vođenje i obavljanje platnih transakcija u KM, odnosno u EURO, te je posebno u tački 5.7. ugovoreno da svaka ugovorena strana ima pravo na raskid ugovora otkazom u pismenoj formi, te su navedeni slučajevi u kojima banka naročito ima pravo na jednostrani raskid ugovora. Tužilac i S. E. d.o.o G. zaključili su Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji od 31.07.2018. godine kojim su regulisali saradnju u vezi sa izgradnjom i puštanjem u rad dvije mini hidroelektrane, koje će biti vlasništvo S. E. d.o.o sve do trenutka kad bude prikupljeno dovoljno sredstava od prodaje tokena, nakon čega će tužilac izvršiti njihov otkup, a po vrijednosti iz tog ugovora koja iznosi 3.800.000,00 KM. Takođe zaključen je i Ugovor o poslovnoj saradnji od 30.07.2018. godine između tužioca i P. G. d.o.o. G., čiji predmet je izgradnja objekta sa odgovarajućom hardverskom opremom i zapošljavanje stručnog osoblja, a vrijednost ugovora je 1.500.000,00 KM sa utvrđenim rokovima plaćanja. Tužilac je po dostavljenim narudžbama dao prodajne ponude za kupovinu tokenizovanih ugovora o rudarenju „B.F.“, u korist ponuđača koji su vršili uplate na devizni račun tužioca kod tužene. Međutim nakon što su počela da pristižu novčana sredstva na račun u stranoj valuti, tužena je u septembru 2018. godine počela da ih vraća, odnosno da odbija prilive na te račune. Nakon što stranke nisu međusobnom korespondencijom i nakon održanog sastanka nisu riješena sporna pitanja, dopisom broj 838/18 od 08.10.2018. godine, tužena je otkazala predmetne ugovore o otvaranju računa tužioca u konvertibilnim markama i stranoj valuti od 30.07.2018. godine, pozivajući se na odredbe člana 5.7. tih ugovora, uz otkazni rok od 15 dana, a iz razloga što tuženoj kao članici U. grupe nije dozvoljeno da posluje sa društvima koja se bave trgovanjem, rudarenjem kriptovaluta ili ostalim i djelatnostima blisko vezanim za kriptovalute, a transakcije koje potiču iz trgovanja sa kriptovalutama ne poznaju propisi BiH, te traži da se sa 19.10.2018. godine, tuženoj dostave instrukcije o računu na koji treba da bude izvršen prenos sredstava zatečenih na navedenim računima, a u suprotnom Banka će sredstva na računima prebaciti na prelazni račun banke, dok se ne dostavi račun i instrukcija za prenos na neki od drugih računa, a da će u periodu do 19.10.2018. godine biti odbijeni svi prilivi i odlivi po osnovu navede djelatnosti. Obavještenjem broj 851/18 od 09.10.2018. godine tužena je obavijestila tužioca da je spremna omogućiti prilive i odlive po osnovu djelatnosti društva u narednih 5 (pet) dana, što smatra razumnim rokom u kojem se može završiti proces otvaranja računa kod neke druge banke, a u cilju nesmetanog nastavka poslovanja. Tužilac je dostavio tuženoj prigovor od 26.10.2018. godine u kojem detaljno daje objašnjenja svoje djelatnosti i ukazuje na posljedice raskida ugovora, a tužena u odgovoru na prigovor od 23.11.2018. godine, pored ostalog, obrazlaže da zakonski propisi u BiH ne poznaju trgovanje sa kriptovalutama. Tužilac se dopisima od 30.11.2018. godine obratio Agenciji2 ... i Ombudsmenu ..., a Agencija2 ... u odgovoru na prigovor od 28.01.2019. godine navodi da banka nije postupala suprotno odredbama ZOO i Ugovora.

Zahtjevom od 23.05.2019. godine tužilac je tražio od tužene naknadu štete zbog jednostranog raskida ugovora o otvaranju računa u KM i stranoj valuti, te je 26.07.2019. godine podnio predmetnu tužbu. Prema nalazu i mišljenju vještaka elektrotehničke struke I. B. iz G. iz jula 2021. godine, tužilac posjeduje potrebnu informatičku opremu na kojoj je instaliran pametni ugovor, koji je povezan sa platformom Et., te je dao mišljenje da broj proizvedenih B. F. (B.F.) tokena iznosi 100.000.000,00; da vrijednost proizvedenih B. F. (B.F.) tokena iznosi 100.000.000,00 USD; da broj izdanih B. F. (B.F.) tokena iznosi 1.612.626,88; da vrijednost izdanih B. F. (B.F.) tokena iznosi 1.612.626,88 USD, te je prikazao tehničke karakteristike opreme tužioca za proizvodnju digitalnog prostora na Et. platformi, kao i kapacitet, te opreme po danu u posmatranim periodima. U dopuni nalaza i mišljenja iz oktobra 2021. godine, vještak elektrotehničke struke je izvršio identifikaciju predmetnih transakcija. Vještak ekonomske struke D. O. u svom nalazu i mišljenju od 03.09.2021. godine sa dopunom od 22.10.2021. godine utvrdila je broj i vrijednost zaključenih ugovora, iznose uplata, kao i iznose izgubljene dobit. Na okolnosti iz tužbe saslušani su direktor tužioca D. Š., te svjedoci dr Z. G., Z. Š., B. D., N. P., O. T. i A. M.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je zaključio: da su parnične stranke bile u poslovnom odnosu po osnovu zaključenih ugovora o otvaranju računa u KM i stranoj valuti; da je tužilac započeo ICO projekat koji se bazira na Blockchain tehnologiji pametnih ugovora i to putem emisije tokena, radi prikupljanja finasijskih sredstava radi ulaganja u obnovljive izvore električne energije; da je tužilac napravio Biznis plan odnosno White paper, kojim su definisani svi bitni elementi projekta; da je tužena nakon što su počela da pristižu novčana sredstva na otvorene račune kod tužene u stranoj valuti počela da iste vraća odnosno da odbija prilive; da predmetni poslovni odnos između parničnih stranaka ima karakter ugovora o otvaranju računa u KM i stranoj valuti, u smislu člana 1502. ZOO; da je tužena aktom od 08.10.1018. godine jednostrano raskinula predmetne govore, pozivajući se na odredbe člana 5.7. predmetnih ugovora, a iz razloga što tužena kao članica U. g. ne može ulaziti u poslovni odnos sa klijentima koji se bave trgovanjem, rudarenjem kriptovaluta ili ostalim djelatnostima koje su u bliskoj vezi sa kriptovalutama, te je u okviru otkaznog roka ostavila rok od 5 radnih dana u kojem bi se primali prilivi i odlivi na računima tužioca; da raskidom ugovora prestaje poslovni odnos obavezivanja, a stranke su momentom raskida oslobođene svojih ugovornih obaveza, te da se može samo tražiti naknada štete, ukoliko su za to ispunjeni uslovi, te da raskid ugovora ne podrazumijeva obavezu naknadu štete, već strana koja zahtjeva naknadu štete mora dokazati da je štetu pretrpjela i da je šteta nastala krivicom suprotne strane; da je tužilac nakon reakcije uplatilaca kontaktirao tuženu koja je tražila dodatna pojašnjenja, te je održan i sastanak, a tužena je nakon toga jednostrano raskinula ugovor i to u vrijeme I. prodaje sa popustom i početkom faze prodaje tokena bez popusta; da je tužena kao profesionalna finasijska organizacija u postupku otvaranja računa trebala naznačiti uslove pod kojima ulazi u poslovni odnos sa klijentom, odnosno da obavijesti tužioca o nemogućnosti ulaska u poslovni odnos sa klijentima koji obavljaju određene djelatnosti ili su osnivači klijenta lica koja imaju određene sankcije i sl.; da su postupanje tužene odbijanjem uplata i vraćanje uplaćenih sredstava uplatiocima bez obavještavanja tužioca, te jednostrani raskid ugovora doveli do toga da je obustavljen I. projekt, što je dovelo do onemogućavanja realizacije biznis plana, odnosno prikupljanja i ulaganja sredstva; da je jednostranim postupanjem tužene tužiocu nastala šteta za koju odgovornost snosi tužena, pa je sud usvojio tužbeni zahtjev kao u izreci prvostepene presude. Sud je takođe zaključio da visina tužbenog zahtjeva proizlazi iz nalaza i mišljenja i dopune nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke i vještaka elektrotehničke struke, koje sud prihvata i na koje se poziva, obrazlažući pojedine vidove štete i to: u iznosu od 3.800.000,00 KM kao vid direktne štete, koji iznos je tužilac platio društvu S. E. na ime izgradnje mini hidroelektrana shodno zaključenom ugovoru; u iznosu od 1,5 miliona KM, na ime štete zbog nemogućnosti prikupljanja sredstava za izgradnju hardverske opreme; u iznosu od

12.480.042,61 KM kao vrijednost zaključenih, a nerealizovanih ugovora, odnosno jer tužena nije omogućila priliv novčanih sredstava na račun tužioca; u iznosu od 238.546.109,66 KM na ime izmakle koristi koju bi tužilac ostvario da je projekat realizovan u skladu sa Biznis planom, odnosno prema redovnom toku stvari, da tužena nije blokirala priliv sredstava odnosno jednostrano raskinula ugovor. Sud je odbio dio tužbenog zahtjeva u iznosima od 27.972.901,02 i 137.586.176,86 KM, koji su sadržani u već dosuđenom iznosu izmakle dobiti. Sud takođe navodi: da je predmetni I. projekat, kao i svaki I. projekat, podrazumijevao nekoliko faza, kao i pripremu koju su vršili sami osnivači tužioca, prije nego što je tužilac i osnovan; da se ne može govoriti o tome, da li je projekat uspješan ili neuspješan; da ne postoje dovoljno objektivni parametri koji bi ukazivali na to da se predmetni projekat ne bi realizovao u smislu količine prikupljenih sredstava; da se ne mogu prihvatiti ni tvrdnje tužene da je I. ponuda tokena trebala da se završi sa 30.09.2018. godine; da su postojale faze u projektu prije registracije tužioca, koje su podrazumijevale proces javnog saopštavanja i upoznavanja šire javnosti sa sadržajem projekta, što je uobičajena praksa kod ovakvih projekata, a nesporno je i da su uplate počele dolaziti nakon registracije tužioca i otvaranja računa; da nije dostavljen dokaz da tužena ne posluje sa subjektima koji se bave trgovanjem, prodajom kriptovaluta ili obavljanjem djelatnosti u vezi sa kriptovalutama; da se tužilac nije bavio trgovanjem kriptovalutama ili djelatnostima u vezi sa kriptovalutama, nego je vršeno prikupljanje novčanih sredstava u cilju realizacije projekta ulaganja u obnovljive izvore energije i u hardversku opremu; da su neosnovane tvrdnje tužene da obračun visine izgubljene dobiti nije zasnovan na realnim pokazateljima, te se u vezi s tim poziva na nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke; da nisu od značaja za odlučivanje o visini štete, niti za uspješnost emisije tvrdnje tužioca u pogledu izgradnje mini hidroelektrane i da nema dokaza da je nakon kupovine od strane tužioca ista unesena u osnovni kapital tužioca; da bi tvrdnje tužene u pogledu iznosa dobiti koje bi tužilac ostvario da nije došlo do raskida ugovora bile tačne da je riječ o ulaganju koje se vrši na uobičajan i klasičan način; da nema dokaza u pogledu mogućnosti zloupotrebe ovog načina prikupljanja sredstava; da tužena nijednim dokazom nije dokazala da ne obavlja djelatnost, odnosno ne ulazi u poslovni odnos sa klijentima koji se bave trgovinom, prodajom ili u bliskoj vezi sa kriptovalutama; da g. U. ne samo da je upoznata sa Blockchain tehnologijom, već istu i primjenjuje; da ovakve vrste transakcija nisu regulisane ni jednim propisom, ali da to ne zabranjuju zakonski propisi koji regulišu finansijsko poslovanje i unutrašnji platni promet. Na osnovu svega navedenog, sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev, kao u izreci prvostepene presude.

Žalbenim navodima tužilac osporava pravilnost i zakonitost prvostepene presude u odbijajućem dijelu (stav 2. izreke), ističući i obrazlažući: da je banka jednostranim raskidom ugovora direktno uticala na propast I. projekta i da je sud pravilno utvrdio odgovornost tužene za nastalu štetu; da je sud, zbog kompleksnosti prirode spora i složenosti tužbenog zahtjeva, napravio određene omaške prilikom dosuđivanja štete; da sud nije primijenio isti princip u pogledu tačke 4. tužbenog zahtjeva, kojim je tužilac tražio iznos od 27.972.901,02 KM na ime naknade štete zbog izmakle koristi koju bi ostvario da je 20% sredstava koja bi prikupio uložio u hardversku imovinu za izradu digitalnog prostora, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate; da sud nije uzeo u obzir da je taj iznos dobijen na osnovu 20% uloženi sredstava, te da ne obuhvata prethodno dosuđeni iznos od 12.480.042,61 KM, budući da nije riječ o iznosima koji se ponavljaju, već o različitoj namjeni sredstava; da je sud zanemario činjenicu da je vještak utvrdio da bi tužilac uspješnom realizacijom projekta realizovao dobit u iznosu 266.519.010,68 KM, a tužilac je u tački 6. tužbenog zahtjev taj iznos umanjio za 27.972.901,02 KM, izvodeći pogrešan zaključak da je taj iznos već uračunat u dosuđenu korist; da sud nije pratio logički slijed postavljenog tužbenog zahtjeva iz svog odlučivanja u pogledu dosuđenih iznosa, jer je odbio tužbeni zahtjev iz tačke 5. kojim je tražen iznos od 137.586.176,86 KM, smatrajući da je isti sadržan u iznosu iz tačke 6. tužbenog

zahtjeva, koji glasi na 238.546.109,66 KM, te nije primijenio isto pravilo prilikom odlučivanja, kao iz tačke 3. tužbenog zahtjeva; da je sud trebao da primjenjuje ista pravila zaključivanja prilikom dosuđivanja iznosa od 12.480.042,61 KM, koji predstavlja 80% od iznosa 15.600.053,26 KM (tačka 3. tužbenog zahtjeva), kao i iznosa od 137.586.176,86 KM, odnosno 80% tog iznosa.

Tužena u odgovoru na žalbu tužioca navodi: da tužena apostrofira da je 30.09.2018. godine, bio i jeste kraj predmetnog I., što potvrđuje njegov osnovni dokument Whitepaper i njegovi provedbeni dokumenti Pitch Desk i One paper, kao i druge isprave, pa raskid ugovora o otvaranje računa u stranoj valuti nije mogao uticati na realizaciju kroz uspješnost predmetnog I.; da je ugovor o otvaranju računa u stranoj valuti, zaključen 30.07.2018. godine, bio standardni ugovor, a ne poseban i namjenski, na čiji je raskid tužena bila ovlaštena na osnovu zakona, pravila/uslova i ugovora, kao da u tom postupku nema nepravilnosti ili povrede načela savjesnosti, poštenja i dobrih poslovnih običaja proizašlih iz delikta; da apostrofira navode i činjenice iznesene u žalbi kojima dokazuje proizvoljnost u definisanju odnosa i stanja zanemarujući i činjenice i struku, te dajući prognoze bez odgovarajućeg znanja i iskustva.

Tužena svojim žalbenim navodima osporava pravilnost i zakonitost prvostepene presude u dosuđujućem dijelu (stav 1. izreke), ističući i detaljno obrazlažući: da je White paper-om (bijela knjiga) predmetnog I., osnovnim i obavezujućim dokumentom određen vremenski okvir njegovog trajanja do 30.09.2018. godine, a raskid i zatvaranje tog ugovora izvršeno je 19.10.2018. godine, što je zakonsko pravo banke; da pobijani dio prvostepene presude ima nedostataka, zbog kojih se ne može ispitati; da sud nije dovoljno brižljivo cijenio ponude i narudžbe za kupovinu tokenizovanih ugovora o rudarenju, te da je prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke (dopuna iz oktobra 2021. godine) tužilac dao ukupno 23 ponude i primio toliko narudžbi potencijalnih kupaca, od kojih 6 nije uplatilo protivvrijednost narudžbi, pa je ostvarena prodaja B.F. tokena po ukupno 17 ponuda; da je tužilac 30.07.2018. godine otvorio račun u stranoj valuti kod tužene, čemu je prethodio upis tužioca u registar poslovnih subjekata (26.07.2018. godine), te da je tužilac manipulisao dokazima, pa je prvostepeni sud pozvao tužioca da dostavi ponude u originalu sa objašnjenjem; da prvostepeni sud zaključuje da je svaka prodajna ponuda sadržavala narudžbu iz čega bi slijedilo da postoji jedinstvo ponude i narudžbe u formalnom u jednom pismenu, kao i da je davalac ponude – prodavac i davalac narudžbe – kupac jedno lice, odnosno da je sam sebe ponudio i onda kupio ponuđeno, iako ponudu daje prodavac, a narudžbu kupac, a u pitanju su dvije posebne privatne isprave koje ne nastaju istovremeno, pa prvostepeni sud pogrešno čita provedene dokaze i pogrešno intepretira njihov sadržaj; da je od ukupno 23 ponude za koje je navedeno da su date od strane tužioca potencijalnim kupcima, njih 18 dato od strane B. F. I. d.o.o. G. na koje društvo je naslovljeno isto toliko narudžbi; da je B. F. I. osnovan ugovorom od 19.06.2018. godine, te da sud zaključuje da su svi 23 ugovora zaključeni sa tužiocem i da je tužilac u predmetnom I. ostvario finasijski rezultat odnosno prodaju u iznosu od 6.628.604,56 EUR, odnosno 12.964.423,65 KM, što je zbir svih 23 ponude i narudžbe, pri čemu sud zanemaruje da je realizovano 17 ponuda odnosno narudžbi i da je na račun tužioca uplaćeno 93.521,88 EUR, odnosno 182.912,90 KM, kao i da prodaja B.F. tokena u 6 ponuda nije realizovana, zbog čega je sud pogrešno obračunao i neosnovano dosudio tužiocu iznos od 12.480.042,61 KM; da su netačni i kontradiktorni navodi u pogledu uplata za tužioca preko računa E., koja nije „usmjeravala“ uplate na račun tužioca niti je doznačila nijedan cent na račun tužioca iz osnova i u vezi predmetnog ICO; da su tužilac i E. zajednički nastupili na tržištu i da je u pitanju njihov zajednički posao, koji je osmislila E. ili neki treći subjekt, te je navedeno da je E. jednostrano raskinula ugovor 26.12.2018. godine, da su navodi vještaka ekonomske struke o trajanju I. upotrijebljeni da bi se imala potvrda da je predmetni I. trajao do 31.12.2018. godine; da sud nije pravilno cijenio nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke, te u vezi s tim analizira osnovni i dopunski nalaz tog vještaka; da je u presudi

izostala ocjena ponuda i narudžbi sa aspekta broja i vremena davanja, te da je „ugovor“ zaključen tek kad kupac isplati prodavcu protivvrijednost narudžbe, odnosno B.F. se kupuje plaćanjem ukupne narudžbe; da je tužilac upisan u sudski registra na osnovu rješenjem od 26.07.2018. godine, te da je jedan od osnivača G. A., kao zastupnik E., zaključio sa tužiocem Ugovor o poslovnoj saradnji od 31.07.2017. godine; da je potrebno dati razumljivu definiciju „hosting“, te da naziv tužioca na srpskom jeziku glasi „f. k.“ d.o.o. G., ali da ime ne opredjeljuje djelatnost; da su tužilac i E. 31.07.2017. godine, zaključili ugovor o poslovnoj saradnji, te analizira sadržaj tog ugovora, uslove kupovine tokenizovanih ugovora o rudarenju B.F., davanje ponuda i narudžbi, kao i raspodjelu rezultata sa opisom tokena i vremenskim okvirom; da svi materijalni dokazi ukazuju/potvrđuju da je predmetni I. trajao do 30.09.2018. godine, te da je tužena konstantovala neistinitost One pagera i njegovog prevoda sa engleskog na srpski jezik, koji je dostavio tužilac; da su S. E. d.o.o. G. i P. G. d.o.o. G., povezana lica sa tužiocem, jer ih zastupa isto ovlašteno lice, te su dali i primili, odnosno primili ponude i dali narudžbe istog dana 01.08.2018. godine, a te ponude nisu realizovane, odnosno naručioc B.F. tokena nisu platili njihovu protivvrijednosti ni u roku od 30 dana, a ni davalac ponude-tužilac tim licima nije isporučio isporučene odnosno naručene MBF tokene, te se u vezi s tim poziva na tabelu broj 1 iz nalaza vještaka, kao i narudžbe i ponude, što je potvrđeno i dopunom nalaza vještaka elektrotehničke struke; da je uplata u iznosu od 2.000,00 EUR, na ime protivvrijednosti naručenih MBF tokena od 21.09.2018. godine, prva i jedina vraćena uplata u septembru 2018. godine, kao i do tada, koja je vraćena 01.10.2018. godine uplatiocu F. M.; da u toku trajanja I. (30.09.2018. godine) ni jedna uplata izvršena na račun tužioca nije vraćena; da se aktuelizira pitanje zašto tužilac nije zaključio ugovore o otvaranju računa u KM i stranoj valuti i kod neke druge banke, pa tako kao i E. u ponudama upisati podatke ne samo jedne banke; da je prvostepeni sud poklonio vjeru izjavi D. Š. koji je saslušan 01.12.2021. godine, zanemarujući da je ta izjava kontradiktorna i u suprotnosti sa materijalnim dokazima; da je prvostepena presuda u pobijanom dijelu rezultat propusta prvostepenog suda da potpuno i pravilno utvrdi činjenično stanje, što je imalo za posljedicu i pogrešnu primjenu materijalnog prava, te se u vezi s tim poziva na relevantne odredbe ZOO; da je u izreci presude navedeno da je tužilac izgradio navedene dvije mini hidroelektrane, što tužilac i ne tvrdi, a u obrazloženju se navodi da je tužilac navedeni iznos platio društvu S. E. na ime izgradnje mini hidroelektrana, pa su ti razlozi presude protivriječni izreci; da tužilac nije dokazivao niti dokazao da su te hidroelektrane od strane S. E. unesene u osnivački kapital i da su svojina društva B. F. d.o.o. ili da je tužilac isplatio njihovu protivvrijednost, a potvrda S. E. od 18.03.2020. godine, da nema potraživanja i da se smatra u cijelosti namirenim ne dokazuje sticanje odnosno svoju nepokretnosti, odnosno nije dokazana visina investicije, pa tako ni stvarna visina potraživane štete; da je S. E. d.o.o. jedan od osnivača tužioca i da se obavezala da će najkasnije do maja 2019. godine, izgraditi i pustiti u rad dvije mini hidroelektrane, koje će ući u osnovni kapital tužioca, s tim da će mini hidroelektrane biti vlasništvo S. E. sve do trenutka kada bude prikupljeno dovoljno sredstva od prodaje tokena, nakon čega će tužilac izvršiti njihov otkup; da tužilac nije dokazivao niti dokazao da su navedene dvije mini hidroelektrane unesene u osnivački kapital tužioca, da je prikupio dovoljno sredstava od prodaje tokena, kao ni da je novčanim sredstvima iz drugih izvora isplatio ugovoreni iznos; da je tužena obavezana da isplati tužiocu iznos od 1.500.000,00 KM, na ime štete zbog izgradnje objekta sa odgovarajućom hardverskom opremom, dok se u obrazloženju presude navodi da tužilac nije mogao prikupiti sredstava za izgradnju hardverske opreme, te da je tužilac u spis dostavio ugovor o poslovnoj saradnji od 30.07.2018. godine, zaključen između P. G. d.o.o. G. i tužioca, a oba pravna lica zastupa D. Š.; da tužilac nije dokazao da je objekat koji se navodi u tom ugovoru, kao i oprema preneseni u svojinu tužioca kao osnovno sredstvo, na ime i u korist tužioca, te da u ugovoru nema ni jedan podatak o objektu i zemljištu, pa je suviše elaborirati da tužilac nije dokazao da je izvršio plaćanje prema P. G. d.o.o. kao što je navedeno u sporazum o izmirenju duga od 21.07.2019. godine, imajući u vidu da je potvrda od 20.08.2020. godine, u kojoj se navodi da je tužilac postupio u skladu sa

ugovorom sačinjena godinu dana poslije podnošenja predmetne tužbe; da je dio nalaza i mišljenja vještaka računi kojima se dokazuju izdaci, koji se navodno odnose na izgradnju objekta i nabavku opreme, a zbir svih računa koji se odnose na objekat, koji je dostavila P. G. d.o.o. je 171.770,74 KM, uz napomenu da su svi računi datirani na neki od datuma iz 2017. godine, a ugovor o poslovnoj saradnji za izgradnju objekta je navodno zaključen 30.07.2018. godine; da tužilac nije dokazao da je objekat odnosno nepokretnost koja se navodi ugovor o poslovnoj saradnji svojina ili da je imalo svojinu P. G. d.o.o. i da je tužilac stekao svojinu na tom objektu i opremi, pa tužilac nije dokazao da je ta imovina postala dio njegove imovine odnosno sredstvo, pa čak ni odnos prema toj eventualnoj imovini ne dokazuje valjanom ispravom podobnom za prijenos prava, s imena titulara na svoje ime, zbog čega se tužilac nelegitimiše kao vlasnik; da je P. G. d.o.o. dostavila vještaku dva računa koji se odnose na plaćanje opreme čiji je zbir 110.857,71 EUR (protivvrijednost 216.818,83 KM), a vještak ekonomske struke je navela četiri računa, tako što je za oba računa sabrala iznose u EUR i KM čime je „povećano“ ulaganje P. G. d.o.o. u opremu na iznos od 327.676,55 KM; da je tužena obavezana da tužiocu plati iznos od 12.480.042,61 KM, na ime štete koja predstavlja 80% vrijednosti zaključenih ugovora u I. projektu tužioca, a u obrazloženju presude se navodi da je sud dosudio taj iznos kao vrijednost zaključenih, a nerealizovanih ugovora, koji nisu plaćeni, odnosno 80% od ukupno traženog iznosa; da osim prigovora o tačnosti obračuna i količnika tužena ističe da u toj računici prvostepeni sud nije imao u vidu da su realizaciji predmetnog I. učestvovala dva prodavca tužilac i E., a pobijanom presudom tužena je obavezana isplatiti tužiocu i onaj dio koji je E. primila kao protivvrijednost narudžbi koje nije realizovana; da tužena ne osporava da je E. bila prodavac B.F. tokena iz predmetnog I., pa tako i primala narudžbe potencijalnih kupaca, pa je bez osnova obavezivanje tužene da isplati tužiocu navedeni ili bilo koji iznos iz osnova i u vezi nerealizovanih ponuda datih bilo od strane tužioca ili E.; da je tužena obavezana da isplati tužiocu iznos od 238.546.109,66 KM, na ime naknade štete zbog izmakle koristi, koju bi tužilac ostvari da je uspješno okončan na način kako je to opisano biznis planom, odnosno da je 20% sredstava uložio u hardversku opremu za izradu digitalnog prostora, ali da u odnosu na ovaj dio presude u obrazloženju nema razloga, te u vezi s tim analizira sadržaj Whitepaper; da je tužena ukazala da na bilo koji način nije omela izvršenja predmetnog I. i dokazala da biznis plan tužioca nije plan kojim se definiše i uređuje premetni I., apostrofirajući prethodno iskazane sumnje u njegovu autentičnost, koja nije provjerena od strane prvostepenog suda; da raskid navedenog ugovora nije imao niti je mogao imati štetnih posljedica za redovno poslovanje tuženog i posle završetka I. i poslije 19.10.2018. godine, kada je račun tužioca ugašen, jer je takav račun tuženi otvorio kod druge banke, te ukazuje i na izjavu vještaka I. B., da je u vrijeme njegovog prvog izlaska na teren platforma za rudarenje kripto valute Et. kod tužioca bila aktivna i proizvodila digitalni prostor na Et. platformi; da je pobijanom presudom tužena obavezana na naknadu štete kao posljedice raskida ugovora o otvaranju računa u stranoj valuti, koji je bio standardni ugovor, a ne poseban i namjenski, na čiji je raskid tužena bila ovlaštena na osnovu zakona i ugovora, za što je tužena imala osnov, pravo i obavezu da predmetni ugovor raskine, pa se niko ne može pozvati na odgovornost tužene za štetu, ukoliko je nastala, a tužena tvrdi i dokazuje da šteta nije nastala, kao posljedica raskida ugovora o otvaranju računa u stranoj valuti.

Tužilac u odgovoru na žalbu tuženog navodi: da je tuženi pod utiskom da žalba treba da predstavlja kratku studiju predmeta spora, u kome tuženi slobodno iznosi svoja zapažanja, zaključke i tumačenja, koji nisu nužno potkrijepljeni materijalnim dokazima, te da se poziva na White Paper („Bijela knjiga“), koji je dostavljen kao dokaz uz žalbu, a nije predložen niti je izveden u prvostepenom postupku, kao i da je ovakvo uvođenje novih dokaza u postupak klasičan vid zloupotrebe procesnih prava, pa sud ne bi smio dozvoliti takve dokaze; da je tužilac u toku prvostepenog postupka u nekoliko navrata pojašnjavao razliku između B. F. d.o.o. i B. F. I. d.o.o. koje nikad nije osnovano u sudskom registru; da je I. projekat tužioca obuhvatio dva

dijela: prvi dio koji se odnosi na društvo B. F. d.o.o. i drugi dio koji se odnosio na B. F. I. d.o.o., te da je u prvom dijelu projekta u skladu sa svojim biznis planom tužilac postupao u skladu sa vlastitim biznis planom koji je obuhvatao sljedeće faze i trajanje I. projekta: prva faza - privatna prodaja (25.05.2018.- 20.06.2018. godine) i pre I.-prodaja (20.06.2018 -20.07.2018.godine) koja podrazumijeva prodaju tokena prije puštanja pametnog ugovora uz popust, druga faza pametni ugovor - prodaja (20.07.2018.- 30.09.2019.godine), koja se sastoji od nekoliko dijelova koje navodi i obrazlaže, treća faza isporuka opreme i puštanje u rad (30.09.2018. - 31.12.2018. godine), kao poslednja faza I. projekta za čiju realizaciju je bio zadužen tužilac; da tuženi svjesno dovodi u zabludu drugostepeni sud, tako što dostavlja materijalne dokaze koji se odnose na B. F. I. d.o.o., a predstavlja ih ako dokaze tužioca; da ukazuje na još jednu zloupotrebu od strane tužene, koja se u žalbi poziva na „Whitepaper“ koji naziva Bijela knjiga, a koji nije predložen kao dokaz u prvostepenom postupku i predstavlja reklamni materijal, dok je Biznis plan dokaz tužioca, koji se kroz cijeli postupak naziva Bijeli papir zvaničan dokument tužioca koji sadrži sve relevantne elemente potrebne za projekat; da je tuženi dostavio još jedan novi dokaz na engleskom jeziku i bez prevoda, a nije jasno šta predstavlja, pa tužilac traži da drugostepeni sud ne uvaži ni jedan od dokaza predloženih u žalbi; da tuženi u žalbi prigovora na istinitost i cjelovitost dokaza koji se odnose na prodajne ponude i narudžbe potencijalnih kupaca, iako je tužilac u više navrata tuženom nudio mogućnost da izvrši uvid u te dokaze; da je svrha projekta bila prikupljanje sredstva od lica koja se nalaze u različitim državama, zbog čega je i zamišljen kao I. projekat, a ne kao klasičan vid ponude i ugovora, koji bi u konkretnom slučaju bio neupotrebljiv, uz napomenu da je dio projekata bio baziran na blockchain tehnologiji; da se tužena koristi logičkim manipulacijama, kako bi obezvrijedila projekat tužioca, na način da inzistira na različitim vidovima perfektnosti i traži formalne nedostatke, zanemarujući da život i pravni poslovi ne predstavljaju kalup koji savršeno odgovara pravnoj formi. U daljem tekstu odgovora tužioca na žalbu tuženog, tužilac analizira žalbene navode po tačkama iz žalbe, te pored ostalog navodi: da tuženi u žalbi iznosi brojne prigovore koje nije iznosio tokom postupka, vezano za materijalne dokaze i aktivnu legitimaciju tužioca, što je suprotno pravilima ZPP i ne ostavlja tužiocu mogućnost da adekvatno odgovori na te procesne zloupotrebe; da su apsurdni navodi tuženog vezani za poslovni odnos P. G. i S. E.; da je prvostepeni sud pravilno cijenio sve dokaze i dao valjano obrazloženje.

Tuženi u žalbi-dopuni, izjavljenoj po advokatu V. M., osporava pravilnost i zakonitost prvostepene presude ispitujući i detaljno obrazlažući: da ne postoji osnov za odgovornost tuženog za navodnu štetu; da je u trenutku raskida ugovora tužilac postojao kraće od tri mjeseca i da osim 15 manjih priliva na računu nije imao ništa od imovine, a osim nerealnog biznis plana i I. projekta od konkretnog poslovanja imao je svega nekoliko ugovora sa pretežno povezanim licima, pa je novoosnovanom i praktično neaktivnom društvu paušalno dosuđen iznos od 256.326.152,00 KM; da se neposredno nakon otvaranja računa tužilac pustio u drugu potpuno neregulisanu djelatnost odnosno realizaciju takozvanog I. projekta (projekat pametnih ugovora) sa ciljem prikupljanja investicija „Investitora“ putem elektronske javne ponude, na osnovu koje investitori zaključuju „pametne ugovore“ sa tužiocem u formi elektronskih tokena; da su tužilac i tužena 30.07.2018. godine zaključili ugovore, koji su standardni ugovori o otvaranju osnovnog (tekućeg) računa preko koga je tužilac trebao da obavlja svoju redovnu djelatnost; da banka kao i svaka druga finansijska institucija je u obavezi da vrši monitoring nad transakcijama, koje provode njeni klijenti i da preduzima mjere i radnje za sprečavanje i otkrivanje pranja novca, pa je vršila dodatne provjere i zatražila dodatna objašnjenja od tužioca; da tuženom, u skladu sa pravilima U. g. nije dozvoljeno poslovanje sa društvima koja se bave djelatnostima koja su blisko vezane za kripto valute, pa je tužena 08.10.2018. godine, dostavili tužiocu obavještenje o raskidu ugovora, uz otkazni rok od 15 dana; da tužena kao i svaka druga banka na svijetu ima punu slobodu i pravo izbora s kim će poslovati i kojim klijentima će voditi račune; da su odbijeni kao neosnovani prigovori koje je tužilac uputio Agenciji2 ...; je izreka

pobijane presude nerazumljiva, protivriječana sama sebi i datim razlozima, s obzirom da tuženi nije bio učesnik I. projekta, te da njegovu realizaciju nije mogao da ugrozi raskidom ugovora na koji je imao pravo; da sud konstantuje da tuženi nije pružio ni jedan dokaz da ne posluje sa subjektima koji se bave trgovanjem, propadajmo kripto valuta ili obavljanje djelatnosti sa kriptovalutama, iako nije obaveza tuženog da dokazuje negativnu činjenicu, već je tužilac bio dužan da dokaže da je tuženi poslovao sa klijentima koji se bave djelatnostima sa kriptovalutama, a tužilac je u prilog svojih navoda dostavio samo članak koji govori o tome da U. b. iz I. (a ne tužena), koja nije tužena i koja je jedan od osnivača b. k. w ..., koji nije ni u kakvoj vezi sa I. projektima, tužiocem i ovim sporom; da je sud zanemario da tužena ima pravo da raskine ugovore i da je savjesno i pošteno iskoristila svoje ugovorno i zakonsko pravo, uz poštovanje rokova; da sud nije pravilno utvrdio odlučne činjenice od kojih zavisi donošenje pravilne i zakonite odluke, te ih analizira i obrazlaže; da je apsurdan iznos štete koji je dosuđen tužiocu, s obzirom da ne postoji osnov za odgovornost tuženog za štetu, pa je bespredmetna rasprava o visini štete, a opreza radi navodi i obrazlaže da tužilac nije dokazao da je imao bilo kakve troškove u vezi sa dvije mini hidroelektrane, odnosno da je u vezi sa njima pretrpio bilo kakvu štetu, niti je dokazao da li predmetne hidroelektrane već postoje ili u kojoj su fazi izgradnje, a to ne dokazuje ni sadržaj potvrde povezanog lica S. E. od 18.03.2020. godine; da se paušalno dosuđeni iznos izmakle koristi zasniva na pogrešnoj pretpostavci vještaka ekonomske struke, da bi se I. projekat završio do 31.12.2018. godine i da bi se prodalo milion MBF tokena; da je I. projekat trajao do 30.09.2018. godine i završen je prije nego što je tužena raskinula ugovore, a raskid ugovora nije razlog propasti I. projekta; da je sud pogrešno primijenio materijalno pravo, te se u vezi s tim poziva na relevantne zakonske odredbe, ističući da nema protivpravnosti u radnjama tuženog, koji je bio ovlašten da jednostrano raskine ugovor, te da je tužena imala razlog za raskid ugovora, s obzirom na djelatnost tužioca iz obavještenja o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti od 27.07.2018. godine, te se u vezi s tim poziva i na globalna operativna pravila U. B.; da nema uzročne veze između raskida ugovora i štete, te da se u presudi neosnovano i bez razloga tuženoj nameće uloga „posrednika“ u I. projektu, s obzirom da je tužena tužiocu otvorila standardne osnovne (tekuće) račune u domaćoj i stranoj valuti radi obavljanja djelatnosti na osnovu timskih ugovora

Tužilac u odgovor u na žalbu-dopunu navodi: da tu žalbu – dopunu treba odbaciti, jer je izjavljena izvan granica pobijanja žalbom izjavljenom od strane punomoćnika J. Č., pa se ne može smatrati dopunom, a izjavljena žalba se može dopuniti dodatnim obrazloženjem samo u okviru razloga navedenih u osnovnoj žalbi, dok se u konkretnom slučaju radi o novoj žalbi, i ako član 206. ZPP isključuje mogućnost da žalilac podneskom bez poziva suda podnese posebnu žalbu tretirajući je kao dopunu; da se dopunom žalbe napada odluka koja nije obuhvaćena osnovnom žalbom, pa je podnesak tuženog koji je označen kao dopuna žalbe po svojoj sadržani nova žalba. Tužilac opreza radi izjašnjava se na dopunu žalbe i navodi: da nije dokazana tvrdnja tuženog u pogledu dodatne kontrole od strane nadležnih službi, te u pogledu djelatnosti tužioca ističe da je iz rješenje o registraciji vidljivo da je prevod naziva društva „F. k. v.“; da je tužena bila dužan da o navodno sumnjivim transakcijama obavijeste nadležne organe što nije učinila; da tuženi nije dokazao da postoje pravila koja ne dozvoljavaju poslovanje sa društvima koja se bave djelatnostima vezanom za kripto valute, a U. g. objavila da apsolutno ne sprečava svoje klijente da trguju i ulažu kripto valute; da je kroz cijeli prvostepeni postupak tužilac je nekoliko puta pojašnjavao koja je uloga Banke u njegovom projektu i zašto je odabrao ovu Banku; da su paušalni navodi žalbe u pogledu razumljivosti izreke presude; da se tužena poziva na White Papir (bijela knjiga) koji je dostavljen kao dokaz uz žalbu J. Č., a koji dokaz nije bio predložen na nekom od brojnih ročišta; da White Papir nije datiran, niti je poznato zbog čega tuženi ranije nije dostavio taj dokaz; da tužilac nije bio u mogućnosti da promijeni ni banku ni račun na koja će se uplaćivati sredstva, jer u takvim projektima nije moguće, budući da su uslovi izvršenja i plaćanja naprijed definisani i

nepromjenjivi, pa tako i broj računa banke na koji treba da se vrše uplate; da navodi žalbe nisu potkrijepljeni bilo kakvim dokazima; da tužena ponovo, suprotno svim materijalnim dokazima, izvodi zaključak da je trajanje I. projekta bilo do 30.09.2018. godine; da tužena neosnovano osporava visinu tužbenog zahtjeva nazivajući ju apsurdnom i zanemarujući nalaze vještaka, a vještak I. B. u svom nalazu ukazao na značaj posrednika odnosno banke u proceduri transakcije tokena; da je kroz postupak dokazano da banka nije postupala sa dužnom pažnjom, te da je tužena banka prilikom zasnivanja poslovnog donosa sa klijentom- tuženim postupala nemarno; da se i ova žalba poziva na navodna pravila koja nisu predložena kao dokaz u postupku, pa se citirani dijelovi navodnog pravila ne mogu uzeti kao relevantni; da tužilac suprotno navodima tuženog svoj tužbeni zahtjev temelji na odredbama ZOO; da ovakvo pobijanje prvostepene presude je u suprotnosti sa ZPP i predstavlja zloupotrebu protivnih ovlaštenja i zloupotrebu člana 206. ZPP, koji predviđa dopunu žalbe samo u smislu dopune nepotpune žalbe i to po pozivu suda; da je podnesak tuženog koji je označen kao dopuna žalbe o svojoj sadržani nove žalba, a ne dopuna izjavljene žalbe pa traži da drugostepeni sud odluči na načina žalbu-dopunu odbaci ili da ista tretira kao novu žalbu koja derogira prethodno izjavljenu žalbu, te se poziva na sve navedeno u odgovoru na žalbu od 01.02.2021. godine.

Ispitujući prvostepenu presudu u dijelu koji se pobija žalbom, a u granicama razloga navedenih u žalbi, te pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka u smislu člana 221. ZPP, drugostepeni sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Prije svega, tužilac neosnovano osporava izjavljivanje žalbe – dopune po punomoćniku tužene V. M., advokatu iz B. L.. Naime, prema dostavnici u spisu, punomoćnik tužene primio je prvostepenu presudu 04.01.2022. godine, a žalba - dopuna po punomoćniku V. M., advokatu iz B. L., izjavljena je dana 18.01.2022. godine, dakle u zakonskom roku za izjavljivanje žalbe. Budući da je ta žalba - dopuna blagovremena i sadrži sve elemente žalbe propisane članom 205. ZPP, nema smetnji da se razmatraju obje žalbe kojima tužena pobija prvostepenu presudu, o čemu će se dati razlozi u daljem tekstu ovog obrazloženja.

Prema članu 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO), ko drugome prouzrokuje štetu dužan je naknaditi je, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice, a prema članu 155. ZOO, šteta je umanjeње nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist), a i nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Članom 189. ZOO propisano je da oštećeni ima pravo kako na naknadu obične štete tako i na naknadu izmakle koristi (stav 1), te se pri ocjeni visine izmakle koristi uzima u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem (stav 3).

Pretpostavke odgovornosti za naknadu štete u smislu člana 154. stav 1. ZOO su: postojanje subjekta odgovornog za štetu, štetne radnje, protivpravnosti takve radnje, kao i postojanje uzročne veze između štetne radnje i nastale štete, a njihovo postojanje tužilac nije dokazao u ovoj parnici.

Protivpravnost radnji tužene, a time i osnovanost tužbenog zahtjeva zavisi prije svega od toga da li je tužena imala pravo da raskine Ugovor o otvaranju računa u konvertibilnim markama broj ... i Ugovor o otvaranju računa u stranoj valuti broj ... od 30.07.2018. godine.

Prema članu 1052. ZOO, ugovorom o bankarskom tekućem računu Banka se obavezuje da se nekom licu otvori poseban račun i da preko njega prima uplate i vrši isplate u granicama njegovih sredstava i odobrenog kredita, a prema članu 1058. ZOO, ako u ugovoru o otvaranju tekućeg računa nije utvrđen rok njegovog trajanja, svaka strana može da ga raskine uz otkazni rok od 15 dana.

U konkretnom slučaju parnične stranke su bile u poslovnom odnosu po osnovu zaključenih ugovora o otvaranju računa u KM i stranoj valuti kojim ugovorom su definisana prava i obaveze ugovornih strana u pogledu vođenja računa kod tužene za tužioca. Predmetni ugovori zaključeni su dana 30.07.2018. godine, a prema tački 5.7. tih ugovora, svaka ugovorna strana ima pravo na jednostrani raskid ugovora otkazom u pisanoj formi, te banka ima pravo na jednostrani raskid ugovora, pored ostalog, naročito u slučaju ako se na klijenta primjenjuju ograničenja u pogledu poslovnih aktivnosti vezanih za određene zemlje, organizacije, osobe, subjekte ili robu, a koja su propisana pravilima o finasijskim sankcijama U. B. grupe.

U vezi s tim, u žalbi i dopuni žalbe tužene osnovano se ukazuje da je tužena tužiocu otvorila standardne osnovne (tekuće) račune u domaćoj i stranoj valuti radi obavljanja djelatnosti na osnovu tipskih ugovora.

Dakle, po navedenom ugovoru i prema odredbama ZOO, svaka od ugovornih strana ima prvo na jednostrani raskid ugovora, pa je tužena bila ovlaštena da raskine navedene ugovore o otvaranju računa u KM i stranoj valuti, tim više što su u prvostepenom postupku utvrđena ograničenja u pogledu poslovanja tužene.

Naime tuženoj kao članici U. g., nije dozvoljeno da obavlja, odnosno da posluje sa društvima koja se bave trgovanjem rudarenjem kriptovaluta, kao i djelatnostima koje su blisko vezane za kriptovalute, a transakcije koje potiču iz trgovanja sa kriptovalutama ne poznaju propisi BiH.

Djelatnost tužioca regulisana je Ugovorom o osnivanju i rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci od 26.07.2018. godine o registraciji tužioca, a obavještenjem APIF od 27.07.2018. godine, o razvrstavanju poslovnog subjekta po djelatnosti utvrđena je osnovna djelatnost tužioca: „Obrada podataka, hosting i pripadajuće djelatnosti - 63.11“, ali ni jednim od tih akata nije predviđena trgovina kriptovalutama.

U vezi s tim napominje se da je, u uvodnom dijelu navedenog rješenja o registraciji, pored naziva tužioca navedeno da poslovno ime na srpskom jeziku glasi „F. k.“, ali to ne znači da je registrovana trgovina kriptovalutama, tim više što takva djelatnost nije predviđena ni u važećoj klasifikaciji djelatnosti koja se primjenjuje u poslovanju privrednih društava, kao i u postupku upisa u sudski registar.

Naime, prema članu 4. Zakona o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske (“Službeni glasnik RS”, broj 66/13), klasifikacija djelatnosti primjenjuje se, pored ostalog, za upis djelatnosti u sudske, administrativne i statističke registre, te registre posebnih namjena (tačka d). Na osnovu ovlaštenja iz člana 7. tog zakona, Vlada Republike Srpske donijela je Uredbu o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske (“Službeni glasnik RS”, broj 8/14) kojom je propisan sadržaj klasifikacije djelatnosti u Republici Srpskoj, a koja je usklađena sa propisima o klasifikaciji djelatnosti donesenim na nivou Bosne i Hercegovine. Klasifikacija djelatnosti sa hijerarhijskim nivoima grupisanja, nazivima i opisima djelatnosti i Klasifikacija - skraćena lista naziva djelatnosti nalaze se u prilogu te uredbe i čine njen sastavni dio. Međutim uredbom nije predviđena ni jedna djelatnost koja se odnosi na trgovanje, odnosno rudarenje kriptovaluta ili

druge djelatnosti blisko vezane za kriptovalute. Zbog toga takva djelatnost nije niti je mogla biti upisana u sudski registrar rješenjem o registraciji tužioca.

Napominje se da trgovina kriptovalutama nije predviđena ni odredbama Zakona o tržištu hartije od vrijednosti ("Službeni glasnik RS", broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13,18/13, 108/13 i 4/17), koji je bio na snazi u vrijeme osnivanja i registracije tužioca, te da su tek Zakonom o izmjeni i dopunama tog zakona iz 2022. godine ("Službeni glasnik RS", broj 63/22), koje stapaju na snagu 90 dana od dana njegovog objavljivanja, regulisana virtualna valuta i pružanje usluga povezanih sa virtualnim valutama, pa je isključena mogućnost primjene tih odredbi u konkretnom slučaju.

Budući da se poslovanje privrednih društava mora vršiti u okviru registrovanih djelatnosti, iz navedenih razloga takođe se može zaključiti da je djelatnost tužioca izlazila izvan okvira djelatnosti upisanih u rješenju o registraciji, što je u prilog raskidanja ugovora o otvaranju računa.

Takođe treba imati u vidu da se, u pogledu raskida ugovora, izjasnila se i Agencija2 ..., koja u odgovoru na prigovor tužioca od 28.01.2019. godine navodi da banka nije postupala suprotno odredbama ZOO i ugovorima, te da je banka iskoristila svoje pravo da predmetne ugovore jednostrano raskine, na što je ovlaštena po osnovu samih ugovora, kao i na osnovu ZOO, pri čemu je ispoštvan i zakonom propisani rok za otkaz ugovora..

Pored toga, tužena je obavještenjem broj 851/18 od 09.10.2018. godine obavijestila tužioca da je spremna omogućiti prilive i odlive po osnovu djelatnosti društva u narednih 5 dana, što se smatra razumnim rokom u kojem se može završiti proces otvaranja računa kod druge banke, a u cilju nesmetanog nastavka poslovanja, što znači da u konkretnom slučaju nema protivpravnosti radnje tužene, kao ni uzročne veze između štetne radnje i nastale štete, kao bitnih uslova za naknadu štete.

U prilog toga je i činjenica da nije ugovoreno minimalno trajanje ugovora, niti je ugovoren period obaveznog trajanja ugovora, kao ni posebni uslovi za raskid ugovora.

Pored toga, tužilac je imao mogućnost da zaključi ugovor sa drugom bankom, odnosno sa više banaka prije zaključenja predmetnih ugovora ili istovremeno ili u toku trajanja ili nakon otkaza navedenih ugovora.

Iz navedenih razloga može se zaključiti da je tužena imala pravo na otkaz ugovora po ugovoru i prema odredbama ZOO, te da je u vezi s tim pravilno primijenila ugovor i navedene zakonske odredbe, pri čemu je tužiocu ostavila otkazni rok od 15 dana, zbog čega treba uvažiti žabu tužene i preinačiti prvostepenu presudu, tako da se odbije tužbeni zahtjev, o čemu je odlučeno kao u izreci ove presude..

Pretežan dio tužbenog zahtjeva odnosi se na naknadu štete u vidu izmakle koristi, koju bi tužilac navodno ostvario da je uspješno okončao projekat na način kako je to predviđeno Biznis planom. Međutim, u vezi s tim treba imati u vidu konkretni odnos uloženog osnovnog kapitala (9.779,15 KM), vrlo kratak period (manje od 3 mjeseca) od registrovanja tužioca (26.07.2018. godine) i otvaranja računa kod tužene (30.07.2018. godine) do raskida ugovora o otvaranju računa (08.10.2018. godine) i nesrazmjerno visoke zahtjeve tražene naknade štete po konačno opredijeljenom tužbenom zahtjevu od 19.11.2021. godine (preko 400 miliona KM), od čega se pretežan dio odnosi na izmaklu korist. Zbog toga se to ne može smatrati redovnim

tokom stvari, koji sud u smislu člana 189. stav 3. ZOO uzima u obzir pri ocjeni visine izmakle koristi.

Pored toga, Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji između tužioca i S. E. d.o.o. G. od 31.07.2018. godine (koji se odnosi na izgradnju mini hidroelektrana), kao i Ugovor o poslovnoj saradnji između tužioca i P. G. d.o.o. G. od 30.07.2018. godine (koji se odnosi na izgradnju objekta sa hardverskom opremom), za obje ugovorne strane potpisalo je isto lice (D. Š.), koji je takođe osnivač i direktor tužioca što ukazuje da se radi o povezanim licima sa tužiocem, koja zastupa isto ovlašteno lice.

U žalbi i žalbi-dopuni argumentovano se ukazuje da je tužiocu dosuđeni iznos od 3.800.000,00 KM, na ime štete koju je pretrpio zbog izgradnje dvije mini hidroelektrane na području G., a koje su izgrađene u svrhu realizacije projekta, ali tužilac nije dokazivao niti dokazao, da su te hidroelektrane od strane S. E. unesene u osnivački kapital tužioca i da su svojina društva B. F. d.o.o. ili da je tužilac isplatio njihovu protivvrijednost, kao ni da je imao bilo kakve troškove u vezi sa dvije mini hidroelektrane.

Takođe tužiocu je dosuđen iznos od 1.500.000,00 KM, na ime štete koju je tužilac pretrpio zbog izgradnje objekta sa odgovarajućom hardverskom opremom u svrhu realizacije projekata, ali tužilac nije dokazao da su objekti i oprema preneseni u svojinu tužioca kao osnovno sredstvo, a u ugovoru nema ni jedan podatak o objektu i zemljištu.

Tužena u žalbi i žalbi-dopuni osnovano ukazuje da je apsurdan iznos štete koji je dosuđen tužiocu, s obzirom da ne postoji osnov za odgovornost tužene za štetu, pa je bespredmetna rasprava o visini štete, kao i da se paušalno dosuđeni iznos izmakle koristi zasniva na pogrešnoj pretpostavci vještaka ekonomske struke.

Prvostepeni sud je donio obimnu presudu, ali nije dao uvjerljive razloge u pogledu činjenica i okolnosti na osnovu kojih je donio presudu, kao ni u pogledu primjedbi tužene na nalaz i mišljenje vještaka, čime je učinio povredu člana 8. i člana 191. stav 4. ZPP, što se odnosi na ocjenu dokaza i obrazloženje presude, pa bi i u slučaju eventualnog postojanja pravnog osnova ostala sporna visina tužbenog zahtjeva, što bi u tom slučaju imalo za posljedicu ukidanje prvostepene presude i vraćanje predmeta na ponovni postupak.

Dakle, čak i u slučaju da nisu ispunjeni navedeni uslovi za preinačenje pobijane presude, tužena je u žalbi i žalbi-dopuni argumentovano osporila i dovela u pitanje prvostepenu presudu iz procesnih i materijalno pravnih razloga.

Međutim, s obzirom da je tužena iz već navedenih razloga, po ugovoru i odredbama ZOO, imala pravo da raskine ugovore o otvaranju računa u konvertibilnim markama i stranoj valuti od 30.07.2018. godine, bespredmetno bi bilo raspravljanje o visini tužbenog zahtjeva.

Kod ovakvog stanja stvari, a imajući u vidu već iznesene razloge, tužilac neosnovano osporava prvostepenu presudu u odbijajućem dijelu, pa je njegova žalba neosnovana.

Iz svega navedenog može se zaključiti, da je tužena u žalbi i žalbi-dopuni argumentovano osporila osnovanost tužbenog zahtjeva, te da je pravilnom ocjenom izvedenih dokaza i pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo odbiti tužbeni zahtjev, zbog čega je žalba tužene uvažena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu (stav 1. izreke), tako što je tužbeni zahtjev odbijen, te da je žalba tužioca u pogledu odbijajućeg dijela

prvostepene presude (stav 2. izreke) neosnovana, o čemu je, primjenom člana 229. tačka 2 i 4. ZPP, odlučeno kao u izreci ove presude.

Prema članu 397. stav 2 ZPP, kad sud preinači odluku protiv koje je podniet pravni lijek ili ukine tu odluku i odbaci tužbu odlučice o troškovima cijelog postupka. Tužena je na glavnoj raspravi priložila troškovnik kojim traži troškove prvostepenog postupka u ukupnom iznosu od 42.354,00 KM. Budući da je preinačenjem prvostepene presude odbijen tužbeni zahtjev, tuženoj pripadaju troškovi postupka za: sastav odgovora na tužbu i zastupanje na 12 održanih ročišta (24.11.2020, 29.01.2021, 10.03.2021, 25.03.2021, 02.06.2021, 17.09.2021, 02.11.2021, 03.11.2021, 25.11.2021, 26.11.2021, 01.12.2021. i 03.12.2021. godine), u iznosima od po 2.925,00 KM (1000 bodova x 2 KM + paušal 25% + PDV 17%), pristup na dva ročišta (24.12.2020. i 01.11.2021. godine) po polovinu tog iznosa, odnosno po 1.462,50 KM, naknada za vrijeme odsustva iz kancelarije za 19 sati po 70,20 KM sa uračunatim PDV 17%, odnosno 1.333,80 KM, što iznosi ukupno 42.283,80 KM. Tuženoj takođe pripadaju i traženi troškovi na ime naknade za vještačenje u iznosu od 2.950,00 KM, kao i troškovi sastava žalbe 4.387,50 KM i plaćene sudske takse na žalbu od 20.000,00 KM (kao što je navedeno u ispravci žalbe), pa tako obračunati troškovi tužene iznose sveukupno 69.621,30 KM. Pošto je preinačenjem prvostepene presude odbijen tužbeni zahtjev, tužiocu ne pripadaju troškovi prvostepenog postupka, kao ni traženi troškovi sastava žalbe i odgovora na žalbu i dopunu žalbe, jer se ne radi o nužnim troškovima u smislu člana 387. ZPP. Na osnovu navedenog, primjenom člana 387. i 396. ZPP, a u vezi sa t.br. 1. i 2. Zakona o sudskim taksama ("Službeni glasnik RS", broj 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18, 67/20) i t.br. 2, 9. i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik RS", broj 68/05), o troškovima postupka odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća

Snježana Romčević-Tadić